

Numărul 40. Oradea-mare 6/19 octombrie 1902. Anul XXXVIII

Apare duminică. Abonamentul pe an 16 cor., pe $\frac{1}{2}$, de an 8, pe 3 luni 4. Pentru România pe an 20 lei.

Drum-de-fier.

Pe calea lumii, măsurată
De-atâtea minți ce vin și pier, —
Cu-a sa înțeleală variată
Aleargă-al vieții drum-de-fier.

Toți călătorii se 'ndrumează, —
Energice sau slabe firii,
Spre locul unde scânteiază
Năluca scumpei fericiri...

Aceasta-î stația dorită
La care-apuci pe mii cărări,
Oprindu-te câte-o clipită
La câteva anume gări:

La gara „Glorie“, „Avere“,
Ai vrea mai mult să te oprești,
Ba încă vrea, cu 'nvăpăiere,
Aci tot timpul să trăești.

Ursita înse se deșteaptă
Și te aruncă în vagon:
Pe nimeni trenul nu așteaptă, —
Și plecă... Alt câmp, alt orison!

Mulți vor în stația „Păcerii“
Să uite timp, desamăgiri,
Să scoată ghimpele durerii,
S'ascundă răni subtrandafiri—

Dar și aci vedând că nu e
Visatul leac alimător,

În trenul vieții iar se sue,
Plecând în zarea altui dor.

Mai „deraiază“, — se mai leagă
De ei primejdii, asuprairi. —
Și iar înainte, să culegă
Necunoscute mulțămiri.

Dar iată stația finală
De-odată ncepe-a se simți
Și-a drumului-de-fier înțeleală
A conțeni, a conțeni...

Te uiți în giur, — câmpie goală,
Pe care nici o floare nu-î,
Slăbit de drum, ori de vr'o boală,
Te vești că nu poți să mai sui.

Ací e locul „Fericirei“,
Te 'ntrebă uimit, te 'ntrebă mahnit.
Pentr'un deșert puterea firei
O viață 'ntreagă-ai chiăltuit?

Vagonul tău rămâne 'n urmă
Pe câmpu-acesta nemănos
Și 'n el te uiți cum ți se curmă
Al tinereței vis frumos.

Iar trenul pleacă înainte
Cu altă sarcină de vieți,
Cu alți sërmani fără de minte,
Spre-amăgitoare frumuseți.

N. Rădulescu-Niger.

G l o s s e

despre frumos și despre artă.

Frumosul. — Frumosul absolut, care nu este. Frumosul și numirea științei despre frumos. — Artă. — Scopul artei. — Mijloacele artei. — Speciile artei. — Cunoașterea artei.

Noțiunea frumosului este abstracția unei însușiri, pe care o întâlnim pe o scară de lucruri foarte variată și întinsă. Poate să fie frumoasă o linie, o floare, o melodie, un vis, o fantasmă. Noi vedem, auzim, gândim frumosul. Când ne aflăm în fața frumosului, noi simțim prezența aceluia. — Dar cum o simțim?... Această simțire este în noi prea veche; noi nu avem înse o numire deosebită pentru impresiunea, ce frumosul o lasă în sufletul nostru; ci ne mulțumim a zice „sentimentul frumosului“.

Acest sentiment este o plăcere, o mulțumire. Mulțumiri înrudite cu aceea a frumosului ne mai vin și prin adevăr și nobletă. Aceste mulțumiri ne sânt date prin comunitatea unor tendințe proprii atât nouă, precum și tuturor lucrurilor de afară de noi — prin simpatie. Ele sânt bucuria noastră, pentru că vedem triumful tendințelor, cari lucrează și în sufletul nostru. Ce se concordează cu aceste tendințe, ne cauzează mulțumire, plăcere, înălțare. Ceea ce le contrariază, ca și uritul și minciuna, vor naște în sufletul nostru desgust și revoltă.

Dacă vom asemăna formele ființei, între cari trăim noi, cu acelea din alte vremi, cari se descoperă petrificate în măruntălele pământului și ale stâncilor, rămânem uimiți de deosebirile ce aflăm. Dar și mai aproape, în lumea care ne încungtură, întimpinăm la tot pasul aceleași deosebiri. Așa între carăle din Hindostan și o cabrioletă cochetă, între un pelican și o lebedă, între un scăiet și un trandafir, între un cap de malatez și capul unei copile ieșită dintr'un claustru. Aceleași deosebiri le aflăm între un embrion și animalul dezvoltat, între dansurile bușmanilor și un vals pe un yacht, ori un menuet, între graziile popoarelor sălbatice și limbile moderne, ori chiar și între idiomele slavice și celea romane, unele hedorogitoare și scâțâitoare, iar celelalte curgătoare și melodioase; și tot aceleași deosebiri între povestirile eschimojilor și o romanță spaniolă, ori o saga nordică.

În epocile primitive formele sânt ca și aruncate cu furca, greoaie, îngrămăditură multă la necesitate puțină. Cu dezvoltarea formele câștigă în firmitate și în ușurință. Ele se fac mai svelte, mai elastice, mai elegante. Ele se apropie de necesități, iar prisosul se perde, ori dă naștere la jocuri și pozoabe cu atât mai minunate, cu cât necesitățile fiind satisfăcute, prisoaselor le rămâne o libertate mai largă.

Aceste deosebiri ne arată lămurit tendința evoluției formelor, care este de a ajunge la un echilibru între dênsele și între necesitățile ființei.

Pentru numirea acestei stări de echilibru, lărgim înțelesul unui termen musical, și îi zicem: armonie.

Frumosul este armonia formelor ființei.

Nici odată înse armonia nu este triumful cel mai de pe urmă al tendinței evoluției formelor; pentru că, fiind această evoluție neîncetată, după toată armonia se pornesc evoluții nouă spre alte armonii.

În dorul seü după siguranță, și simțind siguranța numai între îngrădiri și în nemișcare, omul a conceput ideea frumosului absolut.

Frumosul se naște în sufletul omului prin impresiunea vinită de la formele, căror frumosul le este însușire. Toate acestea sânt de o nesfârșită și neîncetată variație. Mai fiind și noi deosebiți unii de alții și schimbători; cine să conceapă principiile absolute? Cum, și de unde? Și cine să le păzească?

Nu e mai puțin adevărat iarăși, că fiind oame-nii asemănători între sine, ideile lor încă vor fi una altă asemenea. Această asemănare va fi mai mică, ori mai mare după depărtările în timp și spațiu și după firea deosebitelor idei. După frământări și frecări se va ajunge chiar la o foarte mare asemănare. Atât înse și nimic mai mult. Căci din marea asemănare, la care se va fi ajuns odată, ori altă dată, se vor porni totdeauna frământări nouă. — Iată soarta principiilor absolute.

*

Știința despre frumos se numește și la noi estetică; iar elinii, cari împărțeau noțiunile în *δισθητά* și *νοητά*, înțelegeau sub *δισθητά* pe celea supuse simțurilor. Frumosul înse nu se mărginește nici decum la lucrurile, cari cad sub simțurile noastre; ci precum am mai zis „poate să fie frumoasă o linie, o floare, o melodie, un vis, o fantasmă“, și „noi vedem, auzim, gândim frumosul“.

***

Artă este înființarea frumosului prin lucrare omenească.

*

Scopul artei este artă. Fără îndoială, artă are totdeauna ca efect, nobilitarea. Aceasta înse înseamnă numai, că principiile etice, afirmându-se în domeniul deosebite, nu pot să se contrazică nici odată; și rămâne, că artă și nobilitarea se țin de două domenii diferite, fiind artă din domeniul estetice, iar nobilitarea din acel al moralei. A zice, că nobilitarea este scopul artei, ar fi cam acelaș lucru ca și a zice, că scopul pictării pe sticlă este de a face gămură, pe când aceasta este lucrul sticlăriei, iar scopul pictării este numai pictura.

*

Întrebați privighetoarea: pentru ce cântă?

Un suflet simțitor, capabil de a primi inspirațiunile artei și de a le intrupă — cântă pentru că îi vine să cânte, pictează pentru ca să picteze, pentru ca să înființeze frumosul. Poate pentru ca să împărtășească și altora inspirațiunile sale; dar mai înainte de toate, pentru ca prin mijlocirea propriilor simțuri să și le redeie șieș potențate și cristalizate. Ca și scopul, astfel și motivele artei sânt a se căuta în însaș artă. Lucrarea artistului e spontană, motivele lui impersonale,

(Tot astfel dl Tit Maiorescu zice în una din aforismele dsale: „Cine are vocațiune? — Cel ce în momentul lucrării se uită pe sine.“)

*

Fie că formele intrupate în opera artei sânt fenomenale, fie că acelea sânt ideale; artă este aviasată totdeauna la medii materiale; pentru că pe altă cale ea nu poate să aficieze simțurile, nu se poate comunica. Iar aceasta este o necesitate a ființei artei.

*

După deosebirile formelor, în cari artă înființază frumosul, deosebim cinci specii ale artei. Este

una arta ideală, a formelor gândirei și simțirii, pe care o numim poezie — și sunt patru arte fenomenale, una arta tonurilor, pe care o numim muzică, a doua arta colorilor și a iluziei perspectivei, pe care o numim pictură, a treia arta formelor plastice, pe care o numim sculptură și a patra arta formelor constructive, pe care o numim arhitectură.

*

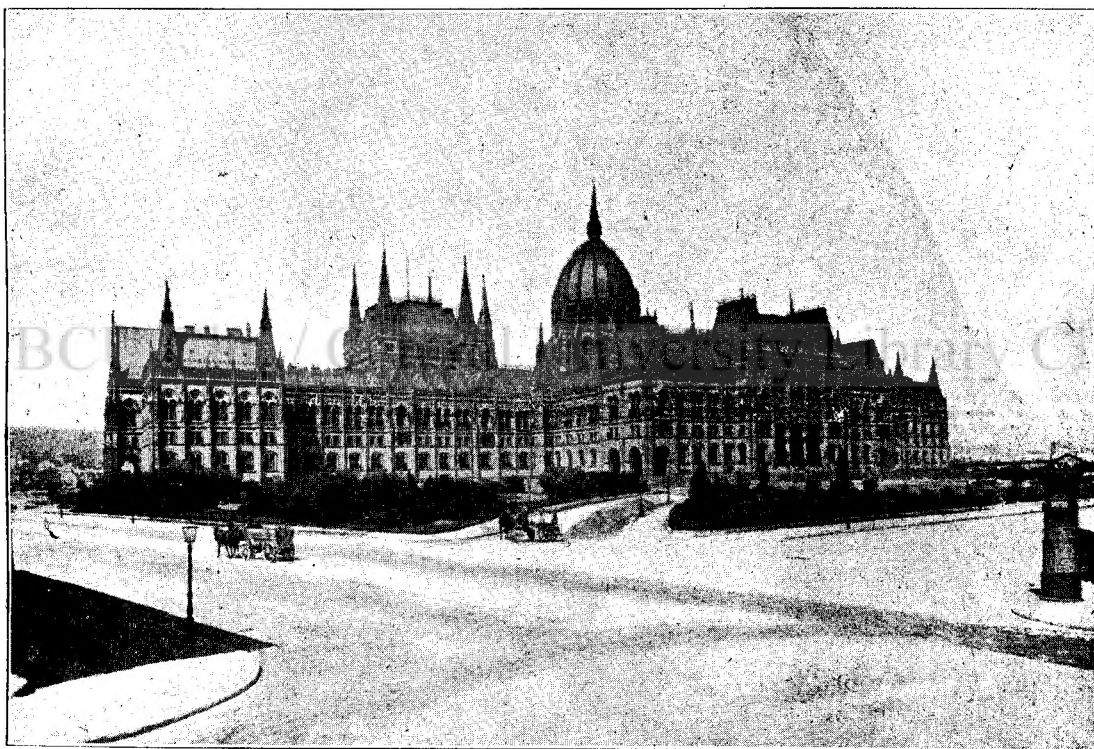
Arta ficează frumosul pe o piatră, pe o pânză, pe un ritm. Ochii noștri privesc piatra, privesc pânza, urechile noastre ascultă ritmul, iar creierul desleagă frumosul de mediul întâmplător, de care acela este prins... Noi încercăm în același timp două

absorbită de aceasta — este semnul de recunoaștere al artei. Și ori câte reguli, ori câte definiții am avea, toate acestea nu pot să ne deschidă alte căi spre cunoașterea artei, decât pe aceasta, adică a sentimentului.

Împărăția artei începe la sufletele acelea, cărora le este dat a simți frumosul.

Dar despre o artă în toată splendoarea cuvântului va fi vorbă numai odată cu siguranța și conștiința sentimentului pentru artă.

Având dorința și iubirea artei, vom ajunge la această speranță prin contemplarea operelor de artă.

Noul parlament în Budapesta.

sensații, vedem, ori auzim și ne înălțăm. Dar conștiința noastră este robită de aceasta din urmă senzație. Și e chiar anunțul unui desastru al artei, când senzația unei culori, a unei note intră în întâiul plan și cere pentru sine o parte din conștiință. E semn atunci, ori că lipsește ceva, ori că e o zală prea mult în lanțul, pe sare se însă vibrațiunile, cari fac impresiunea artistică. E o coloare disonantă, un ghies, un ritm schiop, care face, ca în loc de elevațiunea în naștere, să ne alegem cu sentimentul bizarului, însoțit de acel regret, pe care îl simțim de câte ori perdem ceva, ce eram pe cale de a îndrăgi.

Această senzație îndoită și captivarea conștiinței prin cea de a doua, pe când cea dintâi rămâne

Îndreptătoare bune spre acest sfârșit mai sunt; O cultură generală și judecata celor pricepători.

Lucian Boleaș.

Cugetări.

Curajul stă în puterea de a lupta, resistă și suferi.

*

Cine are caracter tare, va avea și isbânzi mari.

*

Dacă vrei să roți fier, pune-ți măsele de oțel.

*

Icoane din viață.

(Urmare.)

14. Întâlnirea mea cu V. A. Urechia după opt ani.

Alegerea mea în consiliul de 35 și numirea ca secretar al Societății de cultură Macedo-română, se făcuse sub președinția dlui Ion Riureanu, vice-președinte, veteranul publicist și autor al minunatei bibliotecii pentru copii.

Pe vremea aceea, subsemnatul, regretatul Ștefan Mihaileanu, ucis de bulgari la 22 iulie 1900, cum și dl Nicolae Connescu, un patriot infocat și plin de inimă, ne-am hotărât să lucrăm cu toată ardoarea spre a reinvia Societatea, care de un rând de vreme încoace dedese în declin din cauza micilor neînțelegeri ivite între membri.

Serile de iarnă le petreceam la oaltă la dl Connescu, scriind articole în „Peninsula Balcanică” pentru Societate și împănând presa cu studii privitoare la chestiunea Macedo-română, în sensul vederilor și intereselor armănilor noștri.

Și-am isbit să-o înfățișăm înaintea parlamentului român, iar drept fruct al silințelor noastre, am avut norocul să vedem înființându-se mai târziu școala comercială din Salonic, precum și alte școli prin diferite centre românești din Macedonia.

Președintele nostru V. A. Urechia, acela care dusese Societatea la apogeul ei, acum eră suferind și lucrările i se aduceau acasă — cele cursive spre a fi semnate, cele mai importante spre a fi rezolvate.

De și suferind și copleșit de ocupațiunile sale literare, istorice, plus articolele zilnice pentru ziarurile naționale ce i răpiau o mare parte din zi; totuși vedând Societatea în declin, a hotărât să țină un congres al ei la Atenă.

Cu aceasta ocazie urmă să i se aducă ca să semneze o adresă-circulară către toți membrii din București și provincie, câteva cereri de ajutoare din partea unor studenți Macedo-români, cum și numirea mea.

Cu ghiozdanul încărcat de hârtii subsuori, me îndreptai chiar însumi în strada Brezoianu, la locuința lui Urechia.

De departe încă începui inima să-mi bată cu putere. O emoțiune care întrecea pe toate câte le încercase inima-mi până atunci, făcea să-mi șovăe pașii.

De ar fi luat cineva seama la mersul meu, ar fi ramas convins că sunt beat...

Tremuram și-mi simțiam gâtulejul uscat.

Ce dracu am, mi-am zis?

N'am simțit acest tremur sufletesc nici în fața dlui avocat Dragu, care întrecuse pe tiranii istoriei față de mine, la gândul că nevastă-sa m'ar îndrăgi; nici în fața dnei Leonard care me chinuise o vară întreagă pentru că am îndrăsnit să spu adevărul; nici înaintea Madamei Cati, care me amenințase că me dă afară dacă nu-i voi plăti chiria și întreținerea; nici cu ocazia teatrului nostru dramatic când Marcu ne-a cernit obrazu prin faptul că-și uitase rolu, din care pricină Tiberica Nanu l-a palmuit; nici în fața morții tragice a colegului nostru Sandu; și în sfârșit nici în fața Corneliiei sinucise n'ajunsesem în starea aceasta cum me găsiam acum.

Într'adevăr, apropierea momentului de a da ochi cu binefăcătorul meu, avu darul de a face să-mi defileze pe dinainte toate peripețiile tragico-comice ale

celor opt ani, de când dispărașem din ochii sei, toate scenele descrise în fuga condeiului în capitolele precedente și-mi părea că me ved și acum sosit de curând din Macedonia și apăsând timid bum-bul soneriei la cea mai de sus treaptă a locuinței lui Urechia, venind să solicite protecția sa; să bat la ușe să mi se deschidă poarta luminei.

Da, măsurând cu ochiul minții întunericul în care plutiam, me înflora de groază și mergând pe drum, imi ziceam: ce s'ar fi ales de mine, dacă n'aș fi venit să bat la ușa lui Urechia, dacă nu s'ar fi interesat el de mine și prin aceasta să me conving că nimic nu-i pierdut încă și că este timp să me luminez și eu. Căci dacă aș fi surprins indiferență din partea acestui luminat apostol, ce curaj aș mai fi avut să me avânt în luptă?

Dar tot reflectând la trecut și la împregiurarea ce me aducea acum la Urechia, cum și în ce calitate me presintam în fața lui, me apropiam de locuință.

Vai... ce va zice, când va afla că eu sunt Vulcan, acela pe care acum 8 ani îl aședase la școala normală Carol I fără ca el să rămâne acolo?

Întrai în curte și străbătând distanța de câțiva pași suii treptele una câte una.

La pragul ușei, de asta dată, me întâmpină cu amabilitatea-i cunoscută, dna Urechia, pe care am ghicit-o că este dânsa.

— Sărut mâna dnă; me recomand: Petru Vulcan, secretarul Societății de cultură Macedo-română.

— Dvoastre sânteți dl Vulcan sau Picurar'lu de la Pind!

— Da, dnă, un pseudonim sub care public lucrările mele în dialectul macedo-român.

— Ah, ce mare plăcere o să-i faceți sotului meu! De câte ori nu m'a vorbit de dvoastre! De câte ori nu și-a exprimat dorința că vrea să ve vadă... Dar ve rog, poftiți în salon și îndată voi chema și pe Urechia.

Întrai în salon, unde luați loc pe un scaun, iar dna Urechia se aședă lângă mine.

— Scriți mult, dle Vulcan. Eu ve cetesc cu multă plăcere producțiunile, cu deosebire macedo-românele.

— Am scris, câteva poesicare și în dialect, doamnă, pe cari sper să le adun într'un volun sub titlul: „Lilice de la Pind”.

— Lilice însemnează flori, nu este așa?

— Da, flori de la Pind.

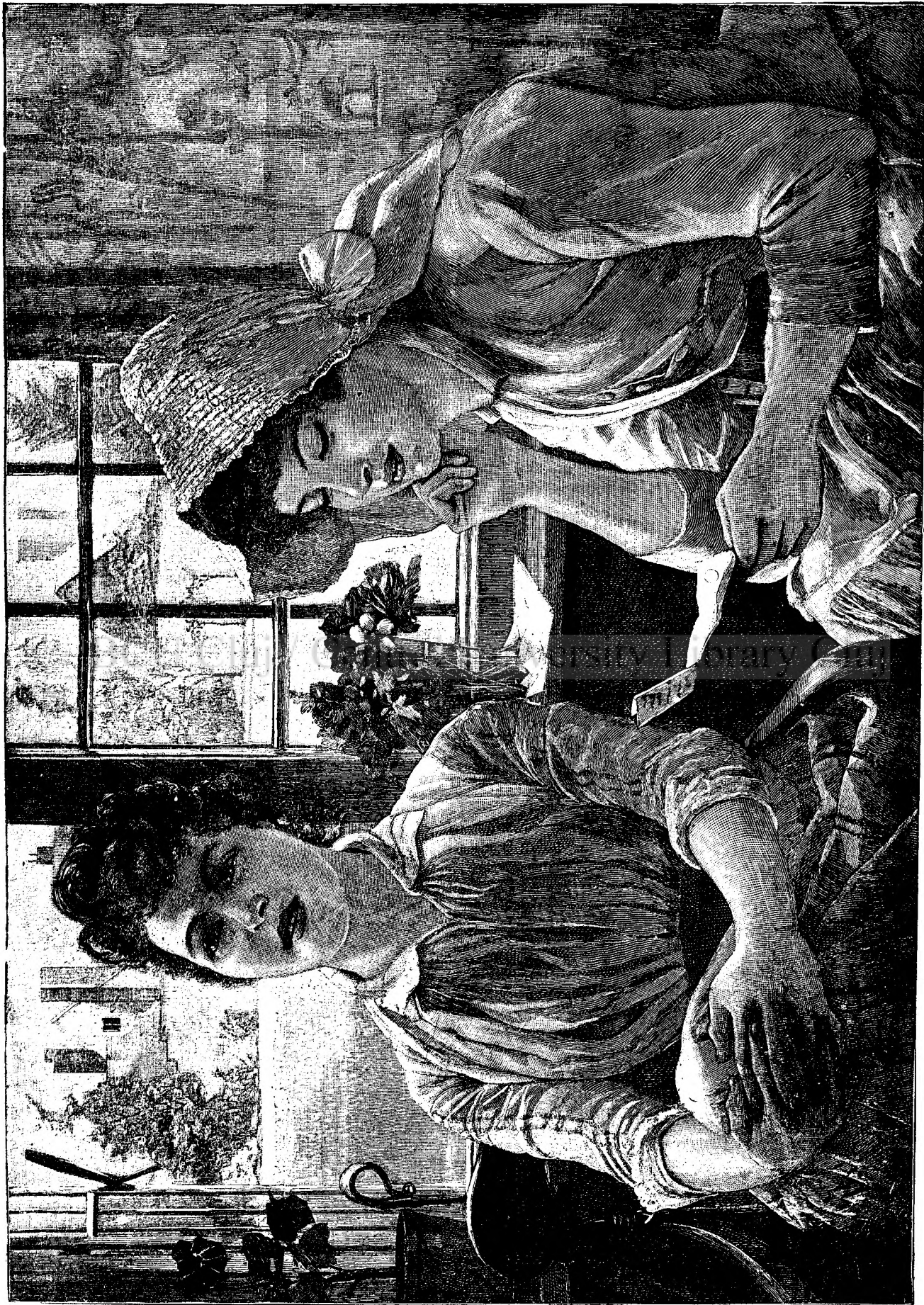
— Ce gingaș titlu pentru poeziile acele cari mi-au procurat o plăcere nespūsă de câte ori le găsiam în revista „Lumea Nouă Literară”.

Dna Urechia aduse vorba de trecut și-și aminti de visita ce o făcusem acum 8 ani lui Urechia.

Eu i-am povestit cum am terminat liceul la Craiova, cum am dat bacalaureatul și în sfârșit cum în present me inscriesem la facultate, fiind în acelaș timp funcționar la ministerul de interne și secretar la Societate.

— Nu cred să ve mai poată recunoașce. Să nu ve recomandați; să vedem cine va crede dânsul că sânteți. Surprisa va fi atât mai mare, cu cât i vom lăsa timp de gândit.

La aceste zise, pe pragul ușei își făcu aparițiunea figura majestoasă a lui Urechia, înaintea căruia me sculați în picioare.

Scrisoare din casarmă.

— A... e cineva la noi! Salutare scumpe domnule, cu cine am onoare?

Eu privii timid în ochii dnei Urechia, care zimbăia fericită.

— Te lăsăm să ghicești singur și să ne spui cine este, respunse dânsa în locul meu.

Urechia privi curios când la mine, când la soția sa.

— Par' că te-aș mai fi vădut undeva tinere, dar trebuie să fie de mult...

— Da, de mult, dle Urechia; sunt 8 ani trecuți.

— De 8 ani?! Și unde? Adu-mi aminte tot dta ca mai tiner.

— Chiar la noi în casă, interveni dna Urechia.

— La noi!

— Da, dle Urechia.

Dânsul clătină din cap și părea înciudat că nu-ș poate aduce aminte.

— Cu ce împregiurare, te rog.

— Să lăsăm împregiurările, reluă dna Urechia; mi-ai spus adese ori că tare ai dori să veți odată pe Picurar'lu di la Pind.

— Da, ți-am spus și bănuiala mea că acest Picurar trebuie să fie elevul macedonean care a venit la mine acum vre-o opt ani, cu care ocazie mi se recomandase: Vulcan.

— Chiar acel elev sunt eu, dle Urechia.

— Cum? Dta... ești Vulcan care ai venit...

— Eu ênsuși, precum me vedeți.

— A... ce surprisă, ce surprisă, vino să te îmbrățișez, macedoneanu meu! Dar te-ai făcut mare acum, cui i-ar fi dat în gând să te reved după atâta timp.

În ochii lui schinteia o bucurie fără seamăn.

Dna Urechia, îndușoșată de scena revederii noastre, ne lăsă singuri vre-o jumătate de oră, în care timp Urechia află tot restul meu și bucuria lui crescuse cu atât mai mult, cu cât aflase că sunt secretarul eu la Societate, pentru care își consacraseră o bună parte din viața și activitatea sa.

La rândul lui me puse în curent cu noua situație politică-culturală a românilor din Macedonia; îmi vorbi de eforturile școlare care sunt amenințate să piară din cauza lipsei de bani și pentru a salva cauza națională din Macedonia, îmi arătă opiniunea sa că e nevoie să dăm o mare festivitate artistico-literară la Ateneu, din venitul căreia să ajutăm eforturile școlare spre a duce la bun sfârșit opera.

Mulțumi cerului că m'a îndreptat la dsa într'un moment când poporul român de la Pind avea nevoie de concursul meu moral.

Tot atunci mi-a destinat și rolul meu ce urmă să-l joc cu ocazia acestei festivități și anume: mi-a inspirat ideea să scriu o poezie în dialectul macedonean pe care să o declam la Ateneu în costumul păstorilor de la Pind. Dânsul mi-a spus că va vorbi despre legenda recunoașterii fraților români din regat cu cei din Balcani, pe timpul lui Matei Basarab. Mi-a arătat tot de odată că vom avea concursul lui Notara, premierul scenei române cum și al artistei dsoara Mărculescu. La acest festival vor lua parte toți oamenii noștri politici din ambele partide, cum și toate somitățile noastre literare.

Cu aceste proiecte ne-am despărțit ca doi prieteni cari nutresc în suflet acelaș cuget și aceeaș simțire, după ce mi-a semnat hârțile în care scop și venisem.

(Finea va urmă.)

Petru Vulcan.

Baba n'aude, dar potriveșee.

— Bună ziua, mătușică.

— Lapte acru 'n putinică.

— Ce măi veste pe la sat?

— Am avut, dar l-am vârsat.

— Mătușică, dar ești surdă?

— N'are baba urdă!

— Dar ești surdă chiar de tot!

— Zeu, drăguță, nu măi pot.

— Mâncă-te ar lupii băbuță.

— Foarte-ți mulțumesc, drăguță.

— Văi și amar de capul teu.

— Dragă, mergi cu Dumnezeu!

Elena D. O. Sevastos.

Cu cine să ne căsătorim?

De mi de ani omenirea se luptă cu două rele groaznice, cu sărăcia și cu boala. Cu înălțurarea sărăciei se ocupă economiștii, sociologii, cu înălțurarea boalelor se ocupă doctorii. Cu multă părere de reu trebuie să mărturisim, că cu toată lupta dusă contra sărăciei și a boalelor, aceste două rele totuș există. Multe din boale inse n'ar mai există, dacă s'ar lua măsuri de apărare. O boală e mult mai grea de vindecat, o dată ce s'a infipt în om; pe când e mult mai ușor de a ne feri înainte, ea să nu ne înbolnăvim.

Datoria noastră a medicilor este să arătăm lumii calea ce trebuie să apuce pentru ca să fie sănătoasă și cum să-și apere sănătatea.

Dar când voești a arată lumii relele de cari suferă, apoi e trebuincios să desvleușci totul fără sfială, să nu-ți pese de prejudecățile care domnesc, să nu te jeneză de protestările ce vor izbueni din gura lumii ipocrite, care nu vrea să asculte când îi spuî crudul adevăr.

Ei bine! noi o declarăm aci, că unul dintre principalele focare de boli, constă din acea instituțiune sfântă a omenirei, căsătoria, care este locul de unde își vorese boalele cari nenorocesc întreaga omenire.

Da! căsătoria, temelia organizării statului, căsătoria, idealul către care tind două ființe cari se iubesc, căsătoria care încoronează sentimentul iubirei, căsătoria este una din principalele vinovate, pricinuind miseriile fără margini ale omenirei de azi. Dăm alarma aci, că azi căsătoriile nu se fac cu aceea prevedere, cu aceea grije, precum ar trebui să se facă. Cea mai mare parte dintre noi sîntem conduși de motive egoistice, fiecare dintre noi ne gândim numai la bunul nostru trai, la propria noastră fericire, nu ne gândim inse că motivul principal al familiei este conservarea și perpetuarea speției.

Să fim conșciincioși și sinceri față de noi inși-ne!

Când două ființe se iubesc, fiecare dintre ele în orele lor de cugetare, când stau singure, se gândesc numai dacă le va fi cu putință vre-odată să fie mai bogați, sau dacă persoana iubită aduce o zestre suficientă pentru un trai mai bun.

În casurile cele mai rare, tinerul sau fata se vor gândi la chestiunea sănătății. Din contra! Lumea zice, că doara delicată, palidă, anemică, are o figură aristocratică! Iar obrajii rumeni și plini, e ceva ordinar. Iar părinții tinerilor, se gândesc oare vre-odată la sănătatea viitorului lor copil? Părinții miresei se gândesc oare dacă tinerul trăește modest, retras sau nu? Principalul este și rămâne: Are el existență, are el o slujbă, o poziție suficientă pentru a le susține fata? Tinerii, cari pentru moment, trăesc în rai și — dacă unul din ei e bogat, și-si fac cadouri și surprize, prea puțin îi impoartă dacă vre unul din ei este suferind de ceva, dacă părinții vreunui dintre ei suferă de o boală oare-care, precum boli nervoase, manie, nebunie, patima beției, boli de inimă, etc. etc. lucruri ce se transmit moștenire de la părinți la copii; principalul lucru la care se gândesc tinerul este dacă fata are zestre mare, sau dacă socrul este bogat. Și totuș cât de importantă este tocmai chestiunea sănătății, chestiunea de a se ști dacă atât tinerii câtși părinții lor sunt sănătoși.

Nu începe nici o îndoială și chiar științificește e dovedit că atât patimile, viciile, cât și boalele sunt ereditare. Mii și mii de exemple ne arată, că patima beției se transmite de la tată la fiu și la nepot, cu toate că aceștia trăiau în alte condițiuni sociale. Vreți poate să știți de la cine se moștenesc boalele mai mult? de la tată sau de la mamă? apoi lucrul e indiferent. Schopenhauer eră de idea că caracterul se moștenește de la tată, așa eră Filip al Macedoniei, Hamilkar, Goethe etc., iar inteligența de la mamă, precum Rousseau, Kant, Iosef II, etc. Alți cugetători susțin moștenirile crucișe. În sfârșit faptul principal este că ereditatea există și că trebuie să șcim care boli se pot moșteni.

Când e să ve căsătoriți, atunci prima chestiune de care trebuie să ve interesați, este chestiunea vârstei. Dacă doue ființe se unesc pentru a pune bazele unei familii, atunci deosebirea de vârstă între bărbat și femeie să nu fie mai mare de 10 ani. Din căsătoria unui moșneag și a unei tinere copile, rar de tot se va naște un copil sdravăn, viguros, sănătos. Tinerile copile sau femeii să nu consimtă nici odată să-și dea mâna lor unor astfel de indiviți, căci vor avea de suferit.

Ereditatea, moștenirea, acest blestem care lovește familia întregă, trebuie să ne călăuzească pe toți. Cei ce vor să-și dea mâna pentru toată viața, să observe dacă inimile se unesc, să observe inse dacă și fizicul lor se potrivește; căci iubirea e scurtă, iar pocăința e lungă.

Cei mai mari cercetători au constatat că atât calitățile, cât și boalele se moștenesc, că părinții bolnăvicioși dau naștere unor copii bolnavi. E indiferent dacă boalele se manifestă la copii în acelaș mod ca la părinți, și chiar în casurile când copiii nu se nasc bolnavi, ei se nasc cu o predispoziție spre o boală, cu un teren propice de a primi or ce germen de boală.

(Va urmă.)

Doine populare.

— Din comitatul Hunedoara. —

Vai de mine, me topesc,
Că mândra nu o 'ntêlesc,
Doue vorbe să-î vorbesc:
Da tu mândră ce gândești,
Că io-s floare de găsit,
La cină (tină) de băjocurit?
Da io-s floare 'n păhăruț,
Să fiu la fece drăguț?

Cărăruie prin pădure,
Se duc fece după mure.
Io me duc după nuiele
Și-mi petrec ziua cu ieie,
Și le luaî murile
Și le țucaî gurile.

Vai de mine mor de ciudă,
Că n'am bade numa trudă,
Me sărută, tăt asudă,
Cân me strînge 'ncepe-a plânge.

S'o fălit mândra la noi,
C'are șurț cu noue foi
Și drăguț cu șasă boi.
Ș-am găsit-o la minciună,
C'are șurț numa c'o foaie
Și drăguț numa c'o oaie.

Frunză verde de cireș,
Tinăr bădiț mi-am ales.
Nu l-am ales de frumos,
L-am ales de drăgostos.
Ba nice de drăgostos,
Că l-am ales de cumince,
Că-mi place, că nu me mince.
Vine seara pe su nori,
Dimineața mere 'n zori.

Ce haznă mândră de cine,
Că iești naltă și frumoasă,
Cămeșă nu țî-o șciî coasă,
Că cămeșă di pe cine
Ie cusută de vecine.
Puișorii di la cot:
Cucuruзу di pe pod;
Puișorii di la mână:
Dărăbuțe de slăină.

Frunză verde di pe coaste,
Mult i mintea fecii proaste,
Vine cineva ș-o cere,
Ea zice c'odată mere.
Da stea 'n loc să se gândească,
La ce foc să locomiască,
Că nu-s oi de dat în strungă,
Ci pipă cu țege lungă;
Nici nu-s junci cu coarne lungi,
Numa pipă 'n patru dungă;
Nici nu-s vaci cu coarne largi,
Numa pipă cu cănacî.

Culese de:

Emil V. Degan.

SALON.

Spune-mi . . .

Angelei S.

Eram sătul de viață. Trăisem îndeajuns, judecând după viața plină de plăceri pe care o dusesem până atunci.

Eram bogat, tiner, iubit de toată lumea. Avusesem ori care plăcere pe care o dorisem, visitasem ori ce loc demn de a fi vădut, scurt, nici o plăcere a vieții nu-mi rămăsese necunoscută.

Durerile, adevăratele dureri nu le simțisem nici odată. Une-ori, în plictiseala mea teribilă, voiam să se petreacă ceva, care să me fi făcut să sufăr torturile cele mai mari. Ar fi fost un moment de variație în viața de plăcere, pe care o duceam și care-mi devenise acum de o monotonie insuportabilă.

Simțiam că nu va trece mult și melancolia care se făcea din ce în ce mai apăsătoare, me va cuprinde cu totul și ospiciul de nebuni me va primi cu brațele deschise.

Me hotării să voiajiez. Într'o bună dimineață imi făcui geamantanul și pornii. Nu șieam nici eu unde.

Me oprii la o mică stațiune balneară pe malul unui riuleț argințiu care curgea lin printre munți. Și acii me plictisiam ca ori unde.

Eră o frumoasă dimineață de vară. O luasem pe o poteuță care ducea în pădure. De giur împrețgiur brații cu verdele lor închis își întindeau crăcile lor drepte.

Mergeam de mult timp, când ajunsei pe un pod, care trecea peste riuleț. Me oprii și priviam la apa, care curgea jos sub picioarele mele. Nu șieii cum imi veni de odată gândul, că la un singur pas greșit, aș fi în fundul apei, plină de pietre mari ascuțite. Moartea, de la o înălțime atât de mare și pe pietrele cele ascuțite, ar fi momentană.

Iată deci scăparea de casa de nebuni, de plictiseală, de tot ce simțiam. Ispita devenii din ce în ce mai mare. Instinctul de viață dispăruse, făcând loc unei dorinții nebune: moartea, moartea!

Deodată auđii la o depărtare de câțiva metri, glasuri omenești. Imi întorsei privirea și zării pe o bancă aproape de pod, un băiat de vre-o 18 ani și o fată ceva mai mică, de o frumusețe izbitoare. Fata vorbiă cu aprindere și eră atât de cufundată în discuție, încât nici nu me zării.

Uitându-me bine la băiat, vedui că sërmanul eră orb.

Ascultai.

Băiatul o întrebă: „Spune-mi surioară ce ai vădut? De ce m'ai lăsat să te aștept atât de mult?”

„O, de-abii m'am pütut despărții de frumusețile acelea!”

Și fata începü a-i istorisi tot ce veduse. Fața orbului se învioră din ce în ce, murmurând: „Ce frumos! ce frumos! Spune-mi surioară și pe urmă cum mai eră?”

„Ajunsei deodată într'un loc, unde stânci îngrozitoare se împreună deasupra capului meu. Cerul nici nu se mai vedea. Eră aproape întunec de giur împrețgiur. Nu mai puteam deosebii culorile. Jos numai, la picioarele mele, strălucii apa ca o dungă de argint.”

„O ved, o ved — șopti orbul — strălucesc cum trebuie să strălucescă soarele pe cer. Spune-mi, surioară, în care parte e soarele?”

„Sus, tocmai deasupra ta e acum.”

Orbul ridică capul, zimbii și respiră adânc. Sorbiă căldura soarelui, pe care nu-l vedea.

Fata începü iar: „Stam și priviam și deodată me cuprinse o frică, de întunecul din giurul meu. Apoi, când me vedui iar la lumină, când vedui soarele strălucind pe fiecare picătură de rouă de pe flori, culorile cari păreau mai aprinse sub căldura lui, toată frica imi dispărü. Eră atât de frumos!”

„Ce frumos e. Le ved pe toate așă cum mi le spuii tu. Ce bun e Dumnezeu, că me lasă să trăesc și să ved cu ochii tei, surioară!”

Și fața orbului părea transfigurată.

Me uitai încă odată spre prăpastia de sub picioarele mele și plecai repede cutremurându-me. Mi se părea că aud pași ușori alături de mine și că cineva imi șopteșce: „Spune-mi, ce voiai să faci?”

— Să mor.

— Spune-mi, pentru ce voiai să morii?

Căutam un răspuns, dar nu-l găsiam. Și deodată pare că vedui ochii orbului închiși pentru totdeauna, deschidându-se mari și privind-me cu mirare și milă.

Nu mai voiam să mor.

Bucureșci, 1902 august 30.

Lia Măgură.

De la adunarea din Bistrița.

Resultatul material.

În numerele precedente am dat informațiuni despre succesul moral al adunării generale din Bistrița a Societății pentru fond de teatru român; acum încheiăm aceste rapoarte cu relatarea rezultatului material.

S'au înscris și s'a încassat de la:

I. Membri fondatori: 1. „Aurora” societate de împrumut și păstrare, Năsëud 200 cor., 2. „Bistrițana” institut de credit și economii, Bistrița 200 cor. 3. Dr. Demetriu Ciuta avocat, Bistrița 200 cor. 4. Ioan Baci preot, Șoimuș (4 acții „Șoimușana”) 200 cor. Total: 800 cor.

II. Membri pe viață: 1. Dr. Gavril Tripon avocat, Bistrița 100 cor. 2. Dr. Eugen Bran avocat, Teaca 100 cor. 3. Dr. George Linul avocat, Bistrița 100 cor. Total: 300 cor.

III. Membri ordinari: 1. Ioan Bologa preot, Borgo-Tiha 10 cor. 2. Dr. Ioan Malaiü profesor pens. Năsëud 10 cor. 3. Dr. Paul Tanco profesor, Năsëud, 10 cor. 4. Vasile Petri prof preparad. pens. Năsëud 10 cor. 5. Fridrich Goldschmidt mare proprietar, Năsëud 10 cor. 6. Iosif Mihailaș magistru poștal pens. Năsëud 10 cor. 7. Leo Picii conducător de carte fonduară, Năsëud 10 cor. 8. Dr. Constantin Moisil prof. pens., Năsëud 10 cor. 9. Ion Pëcurariü profesor, Năsëud 10 cor. 10. Dr. Simion Pop adv.

Năsăud 10 cor. 11. Ciril Deac vicar, Năsăud 10 cor. 12. Liviu Mureșanu veterinar reg., Năsăud 10 cor. 13. Gavril Vêrtic jude regese pens., Bistrița 10 cor. 14. Dr. Vasile Pahone adv. Bistrița 10 cor. 15. Mihail Mihailaș director de bancă, Bistrița 10 cor. 16. Dr. Alesandru Pop medic, Bistrița 10 cor. 17. Dr. Leon Scridon protonotar comit., Bistrița 10 cor. 18. Dr. Dionisiu Login adv., Bistrița 10 cor. 19. Simion Monda protopresbiter, Bistrița 10 cor. 20. Ioan Corbul notar la sedria orf., Bistrița 10 cor. 21. Dr. Victor Onișor adv. Bistrița 10 cor. 22. Eliseu I. Dan preot, Borgo-Suseni 10 cor. 23. Dr. Alesandru Codarcea medic, Ilva mare 10 cor. 24. Danilă Malaiu preot, Ilva mare 10 cor. 25. Florian Poreius vicecâpitan districtual pens., Rodna veche 10 cor. 26. Ion Șerban pretor, Rodna veche 10 cor. 27. Ioan Isip prim pretor pens., Rodna veche 10 cor. 28. „Fortuna“ institut de economii, Rodna veche 10 cor. 29. „Șoimușana“ institut de economii, Șoimuș 10 cor. 30. George Ciat jude reg. pens., Borgo-Prund 10 cor. 31. Dr. Nic. Hanganuț medic, Borgo-Prund 10 cor. 32. „Speranța“ institut de econ., Borgo-Prund 10 cor. 33. Teodor Herman protopresbiter, Deeș 10 cor. 34. Dr. Liviu Micșa adv., Deeș 10 cor. 35. Ion Kerekas adv., Deeș 10 cor. 36. Neculae Tincu preot, Valea-Groșilor 10 cor. 37. „Schintea“ inst. de econ. Taure 10 cor. 38. Ioan Leuca proprietar, Simbotelnic 10 cor. Total: 380 cor.

IV. Membri ajutători : 1. Pavel Beșa învățător, B.-Prund 5 coroane. 2. Ion Bârsan preot, Ruscior 2 cor. 3. Dr. I. Malaiu cand. de ad., Năsăud 4 cor. 4. Emil Domide profesor, Năsăud 4 cor. 5. George Cotul proprietar, Năsăud 1 cor. 6. Iacob Pop director, Năsăud 4 cor. 7. Macedon Linul învățător, Năsăud 5 cor. 8. Artemiu Mureșanu cand. de adv. Năsăud 5 cor. 9. Valeriu Poruțiu funcț. de poștă pens. Bistrița 5 cor. 10. Ilie Scurtul magistrul de drum, Bistrița 5 cor. 11. Alesandru Duca tutor public, Bistrița 1 cor. 12. Ioana Domide proprietăreasă, Rodna 2 cor. 13. Dumitru Moldovan proprietar, Șoimuș 40 fil. 14. Victor Baciu proprietar, Șoimuș 40 fil. 15. Todor Luca proprietar, Șoimuș 40 fil. 16. Grigorie Baciu proprietar, Șoimuș 60 fil. 17. Vas. Blaga Samoilă proprietar, Șoimuș 40 fil. 18. Ion M. Baciu proprietar, Șoimuș 1 cor. 19. Ion Rus notar, Rebrîșoara 5 cor. 20. Anton Precub preot, Rebrîșoara 5 cor. 21. Toma Hontilă proprietar, Mocod 1 cor. 22. Firoana Crăciun proprietar, Mocod 1 cor. 23. Alecsiu Pop proprietar, Mocod 1 cor. 24. Mihail Făgărășan protopop, Taure 6 cor. 25. Gavril Avram învățător, Taure 2 cor. 26. Ion Manciu Taure 2 cor. 27. Andrei Vodă paroch, Ormenișul-de-câmp. 4 cor. 58. Laurian Vodă preot co-operator, Ormenișul-de-câmpie 3 cor. Total: 76 cor. 20 fil.

V. Prin dl dr. Tripon a respuns dr. Andrei Pop, avocat în B. Hunyad, taxa cu 10 cor.

VI. Venit curat din aranjarea serbărilor 105 cor. 47 fil.

Suma totală incassată 1671 cor. 67 fil.

Concluziune.

Raportul acesta arată că rezultatul material a fost egal cu cel moral, prin urmare adunarea a avut un succes complet.

Constatând aceasta, ni se impune datoria, ca să mulțumim comitetului aranjator pentru zelul ce a pus în serviciul acestei întruniri culturale românești.

Îată cum a fost compus acest comitet: Președinte: Gerasim Domide, secretar dr. Victor Onișor, cassar Ciril Negruț. Membrii în comitet: Simeon Monda, dr. Alesandru Pop, dr. Demetriu Ciuta, dr. Gavril Tripon, dr. Leon Scridon, dr. Alesandru German, dr. Georgiu Linul, dr. Dionisiu Login, dr. Alexiu Bogdan, Procopiu Cutean, Ioan Corbul, Ilie Scurtul, Alesandru Roșu, Iuliu Chita, Teodor A. Bogdan, Ioan Jarda, Ștefan Jarda, Aurel Iuga, Leonida Domide, Petru Poruț, Emil Man.

Prin acest comitet, trimitem expresiunea grațitudinii noastre întregii inteligențe, bravilor meseriași și harnicului popor care ne-a dat sprijinul.

I. V.

LITERATURĂ.

Analise Psihologice. Dl dr. *Iosif Blaga*, profesor la gimnasiul din Brașov, a scos la lumină acolo, cu ajutorul fondului Coresi, un volum intitulat „Analise psihologice“ care conține lecțiuni de psihologie pentru învățământul secundar. Comisiunea profesorală (dnii Onițiu și Sulica) care a examinat lucrarea aceasta, a constatat că este superioară tuturor manualelor de pân' acuma. Noi, la rândul nostru, adaugăm că ea oferă o lectură foarte instructivă și plăcută pentru orî ce om cult, căruia îi place să se ocupe și cu scrieri mai serioase. Tratând un fond serios, autorul ni-l prezintă în formă atrăgătoare, care ne îndeamnă să cetim capitol după capitol, fără să ne obosim și fără d'a ni se micșoră plăcerea cetirii. Prețul: cor. 2'50, franci 3.

Povețe despre păstrarea sănătății. Dl dr. I. Felix, membru al Academiei Române, profesor de igienă la facultatea de medicină din București, care a îmbogățit cu multe scrieri valoroase literatura noastră igienică, a scos la lumină în curând, în Biblioteca populară a administrațiunii domeniului Coroanei, o nouă lucrare de specialitatea asta. Ea poartă titlul „Povețe despre păstrarea sănătății“ și în unsprezece capitole dă povețe privitoare, la sănătate, aer, vânt și furtună, căldură și lumină, vestimente, încălțăminte, așternut, locuință, sat, școală, lucrare și repaus, curățenie, preîntîmpinarea boalelor. Cărticica conține și patru ilustrațiuni: Maj. Sa împăratul și regele Francisc Iosif în trăsură cu moștenitorul României la manevrele din Doljni-Miholjatz în anul trecut, Casă țerănească model din Sadova domeniul Coroanei, Vederea unui sat, Inaugurarea școalei-model din cătunul Sudiți, domeniul coroanei.

Epoca lui Matei Basarab și Vasile Lupu. *Premiul Statului Eliade-Rădulescu*, de 5000 lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1904 a Academiei Române celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următorului subiect: „Epoca lui Matei Basarab și Vasile Lupu“. (Decis. 12 aprilie 1899). Terminul prezentării manuscrisurilor la concurs este până la 1 septembrie 1903.

Fragmente literare și istorice. Sub titlul acesta, dl G. G. Burghel, vicepreședinte al Ateneului din Dorohoiu, a scos de sub tipar la București a doua ediție a conferențelor sale literare ținute la acel Ateneu, cu o prefață de dl Gr. G. Tocilescu. Conferențele au următoarele titluri: 1848, Moștenirea vechiului, Unirea, O legendă, Cuvîntare rostită la inaugurarea Ateneului din Dorohoiu la 27 febr. 1900.

TEATRU.

Teatrul Național din București s-a deschis stagiunea 1902—1903 joi la 26 septembrie v. (9 octombrie n.) cu drama națională „Vlaicu Vodă” de dl Davila, care în stagiunea din anul trecut a avut succes mare. Publicul și asta-dată a primit-o bine, de și auditorul n'a fost atât de mare precum s'ar fi așteptat la deschidere. — Vineri s'a dat un splendid festival artistic, în onoarea studenților italieni, despre care raportăm mai la vale. — Sâmbătă s'a jucat pentru prima-ora „Bărbații Leontinei”, comedie în 3 acte de Alfred Capus. Piesa bine tradusă și jucată, a plăcut mult publicului pre puțin numeros. — Duminecă în 29 septembrie (12 octombrie) s'a jucat tot pentru prima-ora: „Judecător și frate” dramă în 5 acte de Jules Barbier, tradusă de dl C. Nottara. Dramă cu multe scene emoționante. Lume foarte puțină.

Festival în onoarea studenților italieni la București. Vineri la 27 septembrie v. (10 octombrie n.) s'a dat la Teatrul Național din București un festival artistic în onoarea studenților italieni, cari veniseră de la congresul din Veneția să vadă România. Sala a fost înțesată de un public entusiast și ales. Spectacolul s'a început cu un dialog în versuri, intitulat „Italia și România”, de dl Cons. Brăescu, tradus în italienește de dl Peretz și zis cu drăgălășie de doamnele Levanda-Crisenghi (Italia) și Titi Gheorghiu (România.) Apoi dna Lucreția Brezeanu a cântat cu multă finețe și căldură „T'amo ancora” de Tosti și „De la mine pân' la tine” de dl Gr. Ventura. În sfârșit dna Aristița Romanescu a recitat, într'un mod cu adevărat magistral, „Latina gintă”, în traducere italienească. Partea a doua a festivalului a format-o „Fântâna Blandusiei”, neperitoarea poemă a lui Alecsandri, jucată admirabil de artiștii cari au fost rechemăți în ploaia de flori ce cădea asupra lor de nenumărate ori.

Festivalul de la Ateneul Român din București, în onoarea studenților italieni, a avut cel mai dese-vârșit succes. Societatea corală „Carmen”, sub conducerea maestrului D. G. Kiriac, a cântat marșul „Regal Italian”, care a fost ascultat în picioare. Corul întonează apoi „Eviva Italia” și toată lumea din sală izbucnește în aclamațiuni: „Trăiască Italia!” Dl Giglio Tos într'un elan de entusiasm, scrie „Voința Națională”, de unde scoatem aceasta informațiune, strigă în românește din loja în care se află: „Trăiască România!” Lumea din sală face ovații distinsului filo-român. Dl Elineșcu, talentatul flautist, a cântat într'un mod admirabil „Scena pastorală”, compozițiunea sa. Dna Aristița Romanescu, în costum național, a declamat „Ginta latină”, dna Camelia Mihăilescu a cântat cu multă drăgălășie „Mândruțo de la munte”. Dl Nottara a recitat satira a treia din Eminescu. Dna Titi Gheorghiu și dl N. Soreanu au jucat piesa „La Turnu-Măgurele” de V. Alecsandri. Societatea corală a cântat apoi mai multe arii naționale. Violonistul Burcă a fost cu adevărat admirat pentru talentul cu care a executat diferite bucăți. Dni Leonescu și Liciu, talentații artiști, au recitat cel dintâiu „Sentinela Română” de Alecsandri și celalalt diferite anecdote. Apoi au urmat dansuri naționale, sub conducerea neobositului maestru dl G. Moceanu, și jocuri gimnastice executate de elevii institutului Virgil Popescu. Serbarea s'a în-

cheiat cu diferite coruri cântate de societatea „Carmen”. Marele public care asistă la acest frumos festival izbucni în aclamațiuni după fiecare bucată și rechemă de mai multe ori pe artiști. Publicul părăsind sala, a făcut ovațiuni nesfârșite studenților italieni, strigând într'una: „Trăiască Italia!” „Trăiască studenții italieni!”

De la Teatrul Național din Iași. Dșoara Agata Bârsescu va jucă la Teatrul Național din Iași, afară de „Meselina” cu care se va deschide stagiunea, în piesele următoare: Pentru copii, Rătăcirea, Contelessex, Trăiască viața și Fedra.

Reprezentăție teatrală în Sibii. Duminecă în 13/26 octombrie, cu ocaziunea închiderii expoziției industriale din Sibii, se va de acolo, în teatrul orașenesc, de cătră Reuniunea sodalilor români o reprezentăție teatrală. Se vor jucă piesele: a, „Vlăduțul mamei”, comedie în 1 act, cu cântece, de Ioan Lupescu; b, „Ruga de la Chiseteu”, comedie populară în un act, cu cântece și joc, de Iosif Vulcan. Începutul la 7 ore seara.

MUSICĂ.

Turneul artistic al dnei Irena de Vladaia. După concertul de la Abrud, dna Irena de Vladaia s'a dus la Zlatna unde a dat un concert duminică trecută, 12 octombrie, în sala otelului Kolosvári. Din Zlatna a plecat la Alba-Iulia și de acolo va merge la Sibii, unde asemenea va da un concert.

Concert în Sibii. La 6/19 octombrie, cu ocaziunea deschiderii expoziției industriale, se va da în Sibii, în teatrul orașenesc, un concert la care s'au dat concursul: Reuniunea de musică din Sibii, corul elevilor seminarului „Andreianu”, „Reuniunea sodalilor români din Sibii”, Reuniunea de cântări din Seliste și reuniunea meseriașilor „Andreiana” din Sebeșul-săsesc. Program. 1. H. Kirchner: „Măiestri și plugari”, strofe ocazionale, de A. Bârseanu, cor mixt cu accomp. de pian. 2. C. G. Porumbescu: „Marșul cântăreților”, cor de bărbați. 3. a, G. Dima: „Eră noaptea întunecoasă”; b, „Insedar”, coruri de bărbați. 4. a, G. Dima: „Fântână cu trei isvoare”; b, „Hora Ploaia”, coruri mixte. 5. Flechtenmacher-Popovici: „Dorul instrăinatului”, cor de bărbați. 6. a, T. Popovici: „Maș mărîtă”, cor mixt; b, G. Dima: „Mândruțo de demult”, cor mixt. 7. a, T. Popovici: „Tot ți-am zis mândro”; b, Șciî mândro când ne iubiam”, coruri de bărbați. 8. a, C. G. Porumbescu: „Inima de Român”, cor mixt; b, I. Vidu: „Răsunetul Ardealului”, cor mixt cu solo de mezosopran. 9. a, T. Popovici: „Foate verde de mohor”, cor de bărbați cu soli; b. „Hațegana”, cor de bărbați. 10. G. Dima: „Hora”, piesă de concert pentru cor mixt cu acompaniament de pian. Punctele: 1 și 10 se execută de „Reuniunea de musică din Sibii”; 2 și 7 de reuniunea meseriașilor „Andreiana” din Sebeșul-săsesc; 3 și 6 de „Reuniunea sodalilor din Sibii”; 4 și 8 de „Reuniunea de cântări din Seliste”; 5 și 9 de corul elevilor seminarului „Andreian”. Începutul la orele 7 seara. După concert întrunire socială la „Unicum” cu vorbiri, coruri și musică.

Societatea română de cânt și musică din Caransebeș se va întruni în adunare generală la 13/26 octombrie sub presiunea dlui președinte Nicolău Velcu, secretar dl Achim Aliontie.

BISERICĂ ȘI ȘCOALĂ.

Un nou act generos al familiei Mocsonyi. Ilustra familie Mocsonyi, care se află atât de sus în stima obștei române, a îndeplinit un nou act de generozitate naltă, dăruind 60.000 coroane pentru catedrala mitropolitană din Sibiiu. Darul e făcut, în amintirea fericitilor adormiți: Caterina, Mihail, Antoniu, Georgiu și Eugeniu Mocsonyi, de următorii membrii ai familiei: Alesandru Mocsonyi, Zeno Mocsonyi, v. d. contesă Andrei Bethlen n. Livia de Mocsonyi, contesa Rudolf Bissingen n. Georgina de Mocsonyi, v. d. Eugeniu de Mocsonyi n. Teresia Horváth de Zalabér. În fața marelui act, ne închinăm cu devoțiune și dimpreună cu noi tot neamul românesc.

Sinod extraordinar la Arad. Consistoriul plenar din Arad, precum aflăm din „Tribuna Poporului“, a luat hotărîrea să se convoace pe 2 novembre n. un sinod eparchial extraordinar, care să se pronuțe asupra situațiunii în care se află diecesa în urma faptului, că nici după șese luni de la moartea fostului episcop, scaunul vacant nu este întregit.

Noul protopresbiter al Iliei. Consistoriul archidiecesan din Sibiiu a numit protopresbiter al Iliei, dintre cei candidați prin alegere, pe dl George Oprea, fost pân' acuma paroc în Hunedoara.

Un nou canonic la Gherla. Dl *Octavian Domicide*, profesor de teologie în Gherla, a fost numit canonic la capitlul de acolo. Noul canonic ș-a făcut studiile în Roma și este de 33 ani.

C E E N O U ?

Hymen. Dl *Augustin Radu*, absolvent de teologie în diecesa Lugoj și dșoara *Aurelia Caiman* se vor cunună duminică în 19 octombre n. în biserica gr. cat. din Varadia. — Dl *Filip Sușiagă* din Lăpușnic și dșoara *Aurora Muntean* din Lipova s'au logodit. — Dl *Emilian Terchila*, ales paroc în Bârghis, protopresbiteratul Agnita și dșoara *Eugenia Isaila* se vor cunună la 19 octombre n. în Bertan. — Dl *Savu Serdineanțu*, învățător gr. or. în Fenlac, s'a logodit cu dșoara *Ecatarina Gomboș* din Susa-novița. — Dl *Avram Laslău*, învățător în Ormindea și dșoara *Ana Stoian* din Simeria își vor serbă cununia în 10/23 octombre în biserica gr. or. din Simeria.

Ministrul de culte Wlassich la Beiuș. Aflăm din ziarele locale, că ministrul de culte Wlassich, întorcându-se de la serbările din Cluș, s'a dus fără veste la Beiuș, unde nimeni nu șeiea de venirea sa. Ministrul, însoțit de secretarul seș, a mers de-a dreptul la gimnasiu unde a petrecut doue ore, intrând prin toate clasele, urcând însuș catedra și întrebând pe elevi din istorie și din limba maghiară. De acolo a trecut la internatul Pavelian de băeți și de fete; apoi la internatul gr. or. diecesan. La gimnasiu, ministrul a adunat în giurul seș pe toți profesorii și le-a ținut un discurs patriotic, la care a răspuns directorul Buteanu. Ministrul a spus că în general, este mulțumit; unele observațiuni speciale le va comunica în scris. Apoi s'a întors la Oradea, de unde a plecat la Budapesta.

Programul expoziției industriale din Sibiiu. Precum am anunțat în mai multe rânduri, Reuniu-

nea română de agricultură din comitatul Sibiiului dimpreună cu reuniunea sodalilor români din Sibiiu vor aranjă acolo o expoziție industrială. Aceasta se va deschide duminică la 6/19 octombre în localitățile de la „Gesellschaftshaus“ și va sta deschisă până la 13/26 l. c. Deschiderea solemnă se va face în 6/19 octombre, la 11 ore înainte de miazăzi, prin o vorbire solemnă rostită de presidentul D. Comșa. Seara va fi concert; programul acestuia îl publicăm în rubrica „musica“. Premiarea și închiderea se va face în 13/26 octombre orele 2 după miazăzi, prin o vorbire rostită de presidentul V. Tordășianu. Seara reprezentație teatrală, despre care raportăm în rubrica teatru. În fine petrecere cu joc.

Un nou subjude român. Dl dr. *Alexa Bogdan*, viconotar la tribunalul din Bistrița, a fost numit subjude la judecătoria din Lăpușul-unguresc.

Studentii italieni în România, venind de la congresul din Venetia, au fost primiți și găzduiți cu cea mai mare însuflețire. Începând de la Predeal, unde au intrat în țară, la toate gările decorate lume imensă i-a salutat cu cel mai mare entusiasm. La București serbările, conform programului publicat în numărul trecut, au fost un șir de manifestații de frăție italiano-română. Din aceste serbări s'au trimis depeșe de omagiu regelui Carol, regelui Italiei, ministrului de culte al Italiei și primarului Romei. Din București s'au făcut admirabile excursiuni la Constanța, cu care ocaziune s'a vizitat podul peste Dunăre la Cerna-vodă; apoi la Brăila, de unde oaspeții s'au dus la Sinaia, de acolo la București; de aici marți s'au întors acasă încântați.

Statua regelui Matia Corvinul la Cluș. Orașul Cluș a ridicat regelui Matia Corvinul, născut acolo, o imponentă statuă equestră, executată de renumitul statuar Fadruss din Viena. Inaugurarea acesteia s'a făcut în duminica trecută, cu mare solemnitate. Maj. Sa s'a reprezentat prin archiducele Iosif August, fiul archiducelui Iosif. A fost de față și ministrul president, cu alți trei miniștri; președintele camerei deputaților cu mai mulți deputați, alte persoane fruntașe și numeroase delegațiuni. Tinerimea maghiară a făcut manifestație în contra imnului „Gott erhalte“, cântat atât la sosirea, cât și la plecarea archiducelui; când musica militară a început să cânte imnul imperial, ea a întonat imnul maghiar, mai apoi hora lui Kossuth, cu atâta tărie, că musica nu se mai audia.

Casa Națională din Arad s'a sfințit în duminica trecută, în preșința unui public foarte numeros. Actul sfințirii a fost executat de Pr. Cuvioșia Sa Roman Ciorogar, care a rostit și o cuvântare ocazională. Apoi a luat cuvântul dl dr. Nicolaș Oncu și a pronunțat un discurs de inaugurare. Corul tinerimei seminariale a cântat un cântec. În urmă a început petrecerea cu joc, la care a luat parte inteligența, meseriașii și poporul.

Au murit: *Simion Filimon*, paroc în Varmaga, protopresbiteratul Deva, la 29 septembrie n., în etate de 49 ani; — *Ioan Victor Moldovan*, farmacist, în Boziaș, la 4 octombre, în etate de 21 ani; — *Avram Armian*, absolvent de drepturi, corector la tipografia archidiecesană din Sibiiu, la 12 octombre n., în etate de 50 ani.

VERZEICHNISS

aller 55.000 Gewinne.

Der grösste Gewinn im glücklichsten Falle

1.000.000 Kronen.

Speziell sind die Gewinne wie folgt eingetheilt:

Sämtliche Gewinne werden in ca. 5 Monaten gezogen
und sind in Baar zahlbar.

	Kronen
1	600000
1	400000
1	200000
2	100000
1	90000
2	80000
1	70000
2	60000
1	50000
1	40000
3	30000
3	25000
3	20000
3	15000
36	10000
67	5000
3	3000
437	2000
503	1000
1528	500
140	300
34450	200
4850	170
4850	130
100	100
1350	80
3350	40

55.000 Gew. u. Pr. im Betrage **14.459.000**

Noroc deosebit la

TÖRÖK.

Mulți, mulți au devenit prin noi fericiți!

Maî bine de noue milioane coroane aũ câștigat la noi onorații noștri mușterii.

Cea mai cu sortii loterie din întreaga lume este loteria noastră de clase priv. reg. ung., care se reincepe în curând din nou. Din

110.000 losuri se sortese **55.000**

cu câștiguri în bani, va să zică jumătate câștigă din losurile emise, conform listei alăturate a câștigurilor.

Cu totul se sortește suma enormă de

patrusprezece milioane 459,000 coroane

în restimp de numai 5 luni. Întreaga întreprindere stă sub controlul statului,

Prețul losului original pentru clasa I face conform planului:

Pentru o optime	(1/8) fl. —.75	sau	coroane 1.50
" " pătrime	(1/4) " 1.50	"	3.—
" " jumătate	(1/2) " 3.—	"	6.—
" un întreg	(1/1) " 6.—	"	12.—

și se trimite pe lângă rambursă sau trimiterea înainte a prețului. Planuri oficiale gratuit. Comande pentru losuri originale rugăm a trimite până în

26 octombrie u. n. c.

cu încredere și direct la adresa noastră.

A. Török & Co.

Casă de bancă

BUDAPESTA.

Cea mai mare vânzare în detalii din Ungaria pentru loterie de clase.

Secțiunile loteriei de clase ale colecturii noastre principale sînt:

Centrala: Theresienring 46/a.

1. Sucursală: Waitznering 4.

2. Sucursală: Museumring 11.

3. Sucursală: Elisabethring 54.

(2-6)

Scrisoare de comandă (de tăiat)

Dlul Török & Co., Budapesta.

Ve rog să-mi trimiteți _____ los original clasa I a loteriei ung. reg. priv. de clase, dimpreună cu un plan oficial.
Suma în coroane _____ { a se încasa prin rambursă } Rog a șterge ce
{ urmează cu mandat postal } nu convine.

Adresa precisă